

2009/3

Afgiftekantoor: Brussel X 1/2219

DOSSIER :

Duw de aarde in de goede richting

Groenlandse
natuurpracht smelt
in ijltempo

GREENPEACE

Magazine • Driemaandelijks • Herfst 2009 • september • oktober - november • 21ste jaargang • nr 83

www.greenpeace.be

Kopenhagen, een nieuw begin?

De 10.000 mensen die op 29 augustus aanwezig waren op het strand van Oostende bij de opnames van de "Big Ask again" gaven het grote publiek en de media het goede voorbeeld. Want zoals bekend zullen bijna alle landen van de wereld in december in de Deense hoofdstad onderhandelen over een vervolg voor het Kyoto-protocol. U weet wel: in 1997 waren de landen op aarde overeengekomen om de eerste inspanningen te leveren om de uitstoot van broeikasgassen in de jaren 2008-2012 te verminderen.

Twaalf jaar later is het hoog tijd om een verdrag voor de komende jaren te sluiten. Al kunnen we moeilijk van een 'vervolg' spreken. Achteraf gezien lijkt Kyoto immers meer op een eerste aanzet van wat een echt klimaatakkoord moet zijn. Niet alleen hebben sommige landen met een reusachtige CO₂-uitstoot zoals de VS Kyoto nooit geratificeerd, bovendien blijft de wereldwijde CO₂-uitstoot maar stijgen in vergelijking met 1990, ook al zijn er wel enkele goede inspanningen geleverd. Met andere woorden: in twaalf jaar tijd zijn de klimaatproblemen niet als bij toverslag verdwenen, integendeel. Uit vaststellingen van bepaalde wetenschappers blijkt eerder dat de opwarming nog versnelt.

Een van de problemen van de klimaatverandering is het ontastbare, niet-onmiddellijke karakter ervan: op enkele overtuigden na, die ontsteld met eigen ogen hebben gezien hoe bijvoorbeeld sommige gletsjers in de Alpen wegsmelten, steekt het grote publiek nog al te vaak liever de kop in het zand. Maar zonder publieke druk is er weinig kans dat onze politieke leiders hun nek durven uitsteken voor een termijn die langer duurt dan tot aan de volgende verkiezingen. Al mogen we niet pessimistisch zijn: er is veel sensibilisering gebeurd, de gewestelijke beleidsverklaringen bevatten, weliswaar in verschillende mate, aanzetten voor een iets ernstiger klimaatbeleid. En volgens de wetenschappers is het nog niet te laat om in te grijpen.

Een zaak staat vast: in Kopenhagen zal slechts geschiedenis worden geschreven als er een stevig akkoord uit de bus komt. Voor Greenpeace betekent een ambitieus verdrag een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met minstens 40 % tegen 2020 en aanzienlijke financiële steun voor de ontwikkelingslanden, die de eerste slachtoffers zijn van een klimaatverandering waar ze het minst aan hebben bijdragen. Zo'n akkoord is alleen mogelijk als iedereen massale druk uitoefent op onze politieke leiders, zodat ze hun verantwoordelijkheid opnemen.

Hierbij geven we het startsein. We vragen uw steun voor alle oproepen en acties die Greenpeace de komende weken zeker nog zal lanceren en noteer alvast de namiddag van 5 december in uw agenda. Dan heeft in Brussel de grootste manifestatie voor het klimaat plaats ooit in België georganiseerd, aan de vooravond van de top van Kopenhagen.

Michel Genet, Directeur
Greenpeace België

2009/3 Herfst

[INTERNATIONAAL]

- 3 **Blik op de wereld****
In vogelvlucht een kijk op de acties in alle hoeken van de wereld
- 4-5 **Biodiversiteit****
Ongerepte natuurpracht van Groenland smelt weg
- 6 **Biodiversiteit****
Greenpeace haalt slag thuis in Amazone

[IN BELGIË]

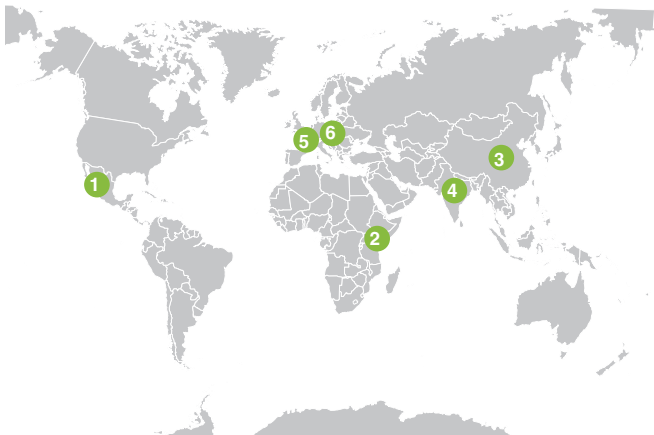
- 7 **Klimaat****
Nieuwe Vlaamse regering spuit mist over uitbreidingsplannen Brusselse Ring
- 8-9 **Klimaat****
Want to risk it ?
- 10-11 **Greenpeace en u****
"Ik zag alles verdwijnen rond mij"
- 12 **Klimaat****
Achter de schermen van Kopenhagen
- 13-14 **Greenpeace en u****
Uw mening telt
Walvissen & dolfijnen, vanaf 14 oktober 2009
Greenpeace steunen via een legaat of schenking

[DOSSIER]

In december ontvangt Kopenhagen de volgende VN-klimaatop. De internationale gemeenschap moet het er eens raken over een opvolger van Kyoto. Dat akkoord moet sterk en ambitieus zijn. De uitstoot van broeikasgassen zo snel mogelijk en drastisch terugdringen is de enige manier om de temperatuurstijging onder de 2°C te houden, de kritieke grens voor onomkeerbare klimaatverandering.

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace in België ■ **Redactie en vertaling:** Jelle De Mey, Caroline Vetter en Lieve De Meyer ■ **Druk:** Massoz ■ **Gedrukt op** Cyclus Print, 100 % gerecycleerd, niet chloorgebleekt papier ■ **Werken mee aan dit nummer:** Sébastien Absolu, Natacha Adam, Fawaz Al Bitar, Paul Delaunois, Cary Greisch, Martina Holbach, An Lambrechts, Elysabeth Loos, Raymond Triebel, Roger Spautz, Joeri Thijs, Jan Vande Putte. ■ **Foto cover:** © Greenpeace/Cobbing ■ **Verantwoordelijke uitgever:** Michel Genet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel, tel 02 274.02.00, fax 02 274.02.30 ■ **Greenpeace** is een onafhankelijke, geweldloze en niet politieke organisatie die tot doel heeft milieubedreigingen aan te klagen en oplossingen aan te dragen. Greenpeace steunt enkel op giften van sympathisanten.

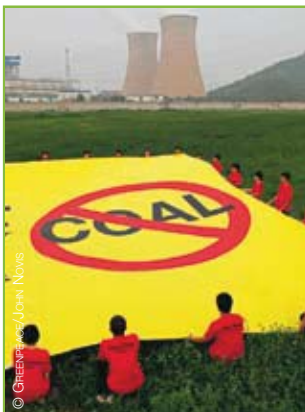
1 MEXICO op enkele maanden van de VN-conferentie in Kopenhagen verdubbelt Greenpeace zijn inspanningen om de klimaatproblematiek zichtbaar

te maken. Sommige acties zijn ludiek, zoals deze hier in Cancun. Actievoerders uitgedost als ijsberen komen aan op de internationale luchthaven. De vermommen is niet toevallig. Door het smelten van het ijs op de Noordpool is de ijsbeer vandaag met uitsterven bedreigd.

2 KENYA maakt kennis met de grootmoeder van de Amerikaanse president Barack Obama: jonge Kenianen van Greenpeace hebben zonnepanelen

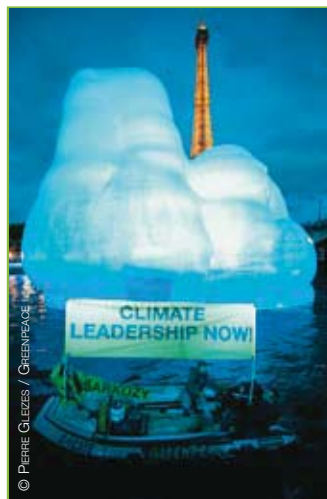
geplaatst op het dak van haar huis in Kogelo. Dit initiatief dat elders in het land navolging kreeg, had een dubbele doelstelling: de energieproblemen in Kenia duidelijk maken en de kwetsbaarheid van Afrika voor de klimaatverandering aantonen. De grootmoeder van Obama verklaarde zich zeer tevreden over de verbeteringen aan haar huis. Met dank aan de zon: een propere, betrouwbare en onuitputtelijke energiebron.

3 CHINA actievoerders ontrollen een enorme spandoek voor een steenkoolcentrale ten westen van Peking. Het land investeert volop in hernieuwbare energie, met windenergie op kop, maar blijft ook vasthouden aan steenkool. Dat ondermijnt de Chinese inspanningen in de strijd tegen de klimaatverandering.

4 INDIA meer dan duizend personen zijn samengekomen om een gigantische menselijke windmolen te vormen. Zo kanten ze zich tegen de geplande bouw van nieuwe steenkoolcentrales in de regio Maharashtra. Vandaag komt reeds 60 % van de energiebevoorrading in het land uit steenkool. India moet meer en meer afstappen van deze vervuilende bron ten voordele milieuvriendelijkere energie.

5 FRANKRIJK bizarre ijsberg, op ware grootte (16 meter hoog) drijft op de Seine, aan de Eiffeltoren. Greenpeace symboliseert zo in hartje Parijs de impact van de klimaatverandering. De actievoerders maakten van de gelegenheid gebruik om de Franse president en leiders van de rijkste en meest vervuilende landen op aarde op te roepen écht werk te maken van de klimaatverandering.

Het akkoord in Kopenhagen moet concrete en ambitieuze engagementen inhouden.

6 ZWITSERLAND Greenpeace heeft een « klimaatkamp » opgezet op de Gorner-gletsjer om het gevaar aan te tonen van de klimaatverandering wereldwijd en de dringende noodzaak van een actieplan te beklemtonen. De recentste wetenschappelijke bevindingen bewijzen dat de opwarming van de aarde sneller en dramatischer verloopt dan voorzien. Als Alpenland wordt Zwitserland in het bijzonder getroffen en de smeltende gletsjers zijn daar een indrukwekkende getuige van. Greenpeace eist dat alle staatshoofden onmiddellijk en vastberaden actie ondernemen.

Ongerepte natuurpracht van Groenland smelt weg

Het Greenpeaceschip de Arctic Sunrise zette half juni koers naar de Petermann, de grootste en meest noordelijk gelegen gletsjer van Groenland. Een gemengd team van onafhankelijke wetenschappers en actievoerders van Greenpeace registreerde er gedurende drie maanden de impact van klimaatverandering. De beelden van fotograaf Nick Cobbing ogen verbluffend, maar we mogen niet vergeten dat dit nagenoeg ongerepte natuurgebied in ijl-tempo smelt.

De kapitein van het schip is de Australische poolreiziger Eric Phillips. Behalve de actievoerders van Greenpeace waren ook aan boord van de Arctic Sunrise: de ijskapklimatoloog Jason Box, gletsjerspecialist Alun Hubbard en geofysicus Richard Bates. De onderzoekers verzamelden wetenschappelijke bewijzen van de menselijke impact op het klimaat.

De eerste resultaten beloven weinig goeds. Op de Petermann heeft zich een brede rivier gevormd met een debiet van 50 kubieke meter per seconde, daarmee vul je een olympisch zwembad in minder dan een minuut tijd. De rivier mondt uit in een diepe draaikolk van smeltend ijs. Metingen wijzen uit dat warme golfstromen vanuit het zuiden van de Atlantische Oceaan het ijs doen smelten aan een veel hoger tempo dan aan het ijsoppervlak. Dat doet de zeespiegel wereldwijd stijgen.

Barst in de Petermann

Groenland is het grootste eiland ter wereld en de op één na grootste ijskap ter wereld. De twee gigantische gletsjers op het eiland, de Humboldt en de Petermann, zijn samen goed voor tien procent van het poolijs op de aarde. Maar de voorbije jaren ontstond een enorme barst in de Petermann. Een schots ter grootte van Manhattan dreigt elk moment afbreken, zo is te zien op satellietbeelden. Vorig jaar kwam er al een stuk van 37 km² van de gletsjer af. Ditmaal gaat het om een deel dat vijf keer zo groot is, naar schatting 5 miljard ton ijs.

De expeditieleden wilden erbij zijn als het stuk van de Petermann afscheurt. Zo'n gebeurtenis maakt de opwarming van de aarde immers heel aanschouwelijk. De schots brak echter niet af in de voorspelde periode, omdat de weersomstandigheden

uitzonderlijk mild waren. De Arctic Sunrise besloot dan voort te reizen naar de westkust van Groenland. Aan de barst in de Petermann werden wel camera's geïnstalleerd, mocht het enorme stuk ijs intussen loskomen (bij het ter perse gaan van het magazine was dat nog niet gebeurd).

Ijsvrije zomers

Met de expeditie wil Greenpeace de wereldleiders met de neus op de feiten drukken. Het steeds sneller smeltende poolijs is immers een belangrijk gevolg van de klimaatverandering. De timing is niet toevallig. Op de VN-klimaatop in Kopenhagen in december hebben onze staatshoofden een historische kans om het tij te keren ⁽¹⁾.

Precies de poolgebieden zijn extreem gevoelig voor veranderingen. Volgens recent onderzoek van NASA wordt de ijskap van de Noordpool niet alleen kleiner, maar ook dunner en jonger. Het zee-ijs is drastisch dunner geworden tussen 2004 en 2008. Als het permanente ijs aan dit tempo verdwijnt, hebben we vanaf 2030 ijsvrije zomers op de Noordpool.

Ijsberen, zeehonden en ijsbergen staan allemaal symbool voor een unieke wereld die bedreigd wordt door een losgeslagen CO₂-uitstoot. Maar als het klimaat in het noorden verandert, maakt dit ook het leven van de Inuit een stuk moeilijker. Zij zijn afhankelijk van het ijs voor hun manier van leven en voor hun voedsel. Als de diersoorten waarop ze jagen naar noordelijker streken uitwijken, kunnen de Inuit niet meer jagen.

– Jelle De Mey

⁽¹⁾ Zie dossier over Kopenhagen op pagina 15 in dit magazine

1

1 Een lid van de expeditie loopt in het voetspoor van Eric Philips, Australische poolreiziger over een uitgestrekt maar gedeeltelijk gesmolten ijsvlakte in het noorden van Groenland.

2 De ijsbeer dreigt één van de eerste slachtoffers te worden van het smeltende ijs op de Noordpool.

3 Leden van het wetenschappelijke team aan boord van de Arctic Sunrise varen met kano's op een brede rivier van smeltwater op de Petermann-gletsjer.

4 Schitterende ijsberg van 36 meter hoog. Hier heeft het water gaten gemaakt in het ijs.

5 Foto van de Arctic Sunrise niet ver van de Humboldt-gletsjer.

3

5

Greenpeace haalt slag thuis in Amazone

Het amazonewoud valt steeds meer ten prooi aan de runderteelt ⁽¹⁾. Een onhoudbare situatie vindt Greenpeace, waartegen opgetreden moet worden. In juni publiceerde het een rapport dat de linken tussen intensieve veeteelt en ontbossing blootlegt. De studie heeft haar effect niet gemist: flink wat betrokkenen gooiden het roer om.

Drie jaar onderzoek ⁽²⁾ te midden van de Braziliaanse vee-industrie stelde Greenpeace eindelijk in staat een naam te plakken op de verantwoordelijken van de ontbossing. Er zijn de Braziliaanse bedrijven Bertin, JBS en Marfrig, die als leder- of veeproducenten actief zijn in het hartje van het woud. Ze bevoorraden zich met runderen van boerderijen in het Amazonewoud. Veel van die ranches zijn betrokken bij de recente illegale ontbossingsoperaties; andere gebruiken moderne slavernij of bezetten gronden die aan inheemse volkeren toebehoren.

Nike, Reebok en Adidas

Vanaf de verwerkingsfabrieken van Bertin, JBS en Marfrig heeft Greenpeace de keten teruggevoerd tot de bedrijven die indirect verantwoordelijk zijn voor het oprollen van het bos in de Amazone. Daar zitten flink wat merken bij die een belletje doen rinkelen: de schoenproducenten Nike, Reebok en Adidas, modemerken Vuitton en Gucci, of nog supermarktketens Carrefour en Casino in Brazilië.

Studie rendeert

Het rapport van Greenpeace sloeg in als een bom. Vijftien dagen na de verspreiding van de resultaten, verbraken bepaalde bedrijven elke band met de slachthuizen en ranches die illegaal opereren in de Amazone. De International Finance Corporation (IFC), een tak van de Wereldbank die leningen verschaft aan de privé-sector, blies een lening van 90 miljard dollar aan Bertin af. Met dat geld had Bertin zijn activiteiten in de Amazone nog kunnen uitbreiden, wat de ontbossing en de klimaatverandering enkel nog zou versnellen.

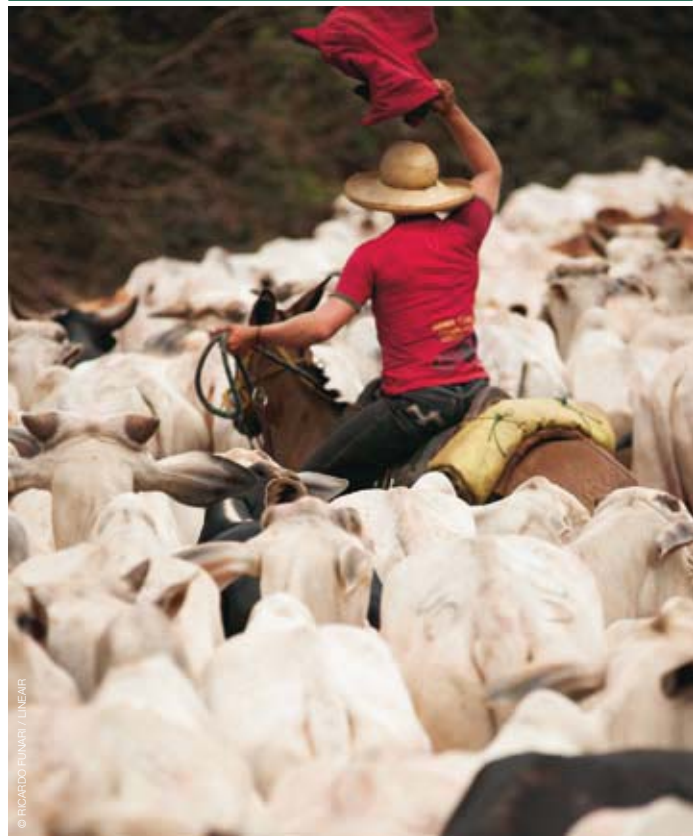
Nike ging als eerste schoenmerk overstag. De multinational stelde eind juli een nieuw beleid voor waarbij de herkomst van zijn leer strikt wordt gecontroleerd, zodat deze grondstof zeker niet bijdraagt aan de ontbossing van de Amazone of aan de klimaatverandering. Andere merken als Adidas, Clarks en Timberland vielen als dominostenen. Tot slot beloofde ook 's werelds grootste lederproducent Bertin de herkomst van zijn leer te traceren.

Ter herinnering: Brazilië is de vierde grootste uitstoter van CO₂. Dat is vooral te wijten aan de ontbossing, waarbij broeikassen in de atmosfeer vrijkomen. Regenwouden zijn immers enorme koolstofopslagplaatsen.

– Caroline Veter

Greenpeace al 10 jaar actief in het Amazonewoud

Om de illegale houtkap aan te klagen openden we tien jaar geleden een kantoor in Manaus, een stad in het hartje van de Amazone die alleen bereikbaar is per boot of vliegtuig. Amper drie jaar later maakte onze campagne een eind aan de Braziliaanse illegale handel in mahoniehout. Sindsdien bleven we houtkapmisdriven opspitten. In 2006 leidden de acties van Greenpeace tot een moratorium op de handel in soja uit recent ontbost gebied. Ondanks deze overwinningen krijgt het woud het hard te verduren: vandaag is de runderteelt goed voor 80 % van de ontbossing. Ook op dit vlak is vooruitgang geboekt, dankzij Greenpeace. Maar we moeten nog verder durven gaan voor de bescherming van de mensen en de dieren die midden in deze bossen leven, om de klimaatverandering binnen de perken te houden. Bij de tiende verjaardag van onze werking in het Amazongebied is het belangrijker dan ooit om de ontbossing een halt toe te roepen.

Een studie van Greenpeace heeft de betrokkenen bij de veeteelt in kaart gebracht. Het eindproduct ligt vaak in onze winkels, zoals het leer dat voor schoenen wordt gebruikt.

⁽¹⁾ Zie Greenpeace Magazine nr 82.

⁽²⁾ Slaughtering the Amazon, Greenpeace International, juni 2009. Beschikbaar op www.greenpeace.org

Nieuwe Vlaamse regering spuit mist over uitbreidingsplannen Brusselse Ring

In een vorig artikel kon u lezen hoe Greenpeace in de aanloop naar de regionale verkiezingen zwaar inzette op mobiliteit en haar impact op het klimaat. Dossiers als de geplande verbreding van de Brusselse Ring of het al dan niet bouwen van een nieuw stuk autosnelweg nabij Luik (de zogenaamde CHB-verbinding) staan symbool voor de keuzes die onze overheden moeten maken in de strijd tegen de klimaatverandering. Vlaanderen zou hier beter een voorbeeld nemen aan Wallonië, dat het CHB-project opbergt.

De acties van Greenpeace tegen de plannen voor extra rijstroken op de Brusselse Ring zorgden voor meer animo en debat over dit belangrijke mobiliteitsdossier, en dat was precies wat we beoogden. We deden partijen en politici in verkiezingstijd kleur bekennen⁽¹⁾. Na de verkiezingen voerde Greenpeace, samen met andere organisaties verenigd in het platform Modal Shift⁽²⁾, de druk verder op. We stelden een nota op met onze eisen over wat er over de plannen voor de Brusselse Ring in het regeerakkoord moest komen. Speerpunten waren de klimaatimpact van de uitbreidingsplannen en het ernstig overwegen van duurzame alternatieven voor meer rijstroken. Ook maanden wij de nieuwe regering aan om, zeker gezien de besparingscontext de komende jaren, een degelijke kosten-batenanalyse te maken voor de huidige plannen voor de Brusselse Ring. Een delegatie van Modal Shift ging deze nota ook verdedigen bij de partijen aan de onderhandelingstafel.

Duurzame alternatieven

Groot was onze verbazing dat er over de verbredingsplannen voor de Ring niets terug te vinden valt in het nieuwe regeerakkoord van Kris Peeters' nieuwe Vlaamse regering. Wel staat er te lezen dat "nieuwe grote infrastructuurprojecten voorrang krijgen op basis van een objectieve behoefteanalyse en een maatschappelijke kosten-batenanalyse, waarbij ook met het nulalternatief (status quo) rekening wordt gehouden". Dat zou kunnen betekenen dat men nu toch bereid is om duurzamere alternatieven voor de fileproblemen op de Brusselse Ring – zoals bijvoorbeeld een andere autofiscaliteit die het aantal auto's moet gaan verminderen of een uitgebreide fietsinfrastructuur in en rond Brussel – echt ernstig te gaan nemen. Eerst zien en dan geloven, want op basis van dit regeerakkoord blijft het koffiedik kijken hoe de nieuwe regering de fileproblemen op de Ring wil aanpakken. Greenpeace blijft alvast op zijn hoede in de komende maanden, en houdt de vinger aan de pols. Na de zomer

plannen wij met onze bevriende verenigingen in Modal Shift in elk geval nieuwe gesprekken met de nieuwe ministers.

De Vlaamse Regering zou trouwens beter een voorbeeld nemen aan de Waalse collega's. In de aanloop van de verkiezingen hielden Greenpeace en de lokale actiecomités in Luik de druk op de ketel om de nabij Luik geplande nieuwe snelweg niet te bouwen. Een jaar geleden nog was dit dossier zo goed als beslist en leek de aanleg van de snelweg onafwendbaar. Nu besliste de nieuwe Waalse regering onder impuls van de groenen daar anders over. De CHB-snelweg komt er zeker deze legislatuur niet, en in de plaats daarvan wordt zwaar geïnvesteerd in het openbaar vervoer in de Luikse regio. Dat zijn de keuzes die ook Vlaanderen moet maken: voor een duurzame mobiliteit en de bescherming van ons klimaat.

– Joeri Thijs

⁽¹⁾ Zie voorgaande magazines.

⁽²⁾ www.modalshift.be

De nieuwe Vlaamse regering spuitte heel wat mist over de plannen voor de Brusselse Ring. Greenpeace houdt de vinger aan de pols.

Want to risk it ?

De risico's voor de bevolking, de winsten voor Electrabel. Zo valt de polis van de uitbater van de Belgische nucleaire centrales best te omschrijven. De gevolgen van een zwaar kernongeval zijn nochtans niet min. Naargelang de windrichting kan een gebied ter grootte van België voor tientallen jaren onbewoonbaar worden. Voor Greenpeace blijft de kernuitstap de beste verzekering tegen de risico's van kernenergie.

Op 1 juli lieten actievoerders van Greenpeace 4.000 (biologisch afbreekbare) ballonnen in de lucht nabij de kerncentrales van Doel en Tihange. De ballonnen stelden de verspreiding van een radioactieve wolk voor, die vrij kan komen na een zwaar kernongeval. In Tihange cirkelde een parapente rond de kerncentrale met de boodschap: "Want to risk it?". De actie leverde mooie beelden op en kon vooral over de taalgrens op ruime belangstelling in media rekenen. Ze vormde het sluitstuk van een intensieve campagne rond het onverzekerde risico van kernenergie.

In een eerste fase liet Greenpeace door het onderzoeksbureau Ipsos een peiling houden onder de bevolking over kernenergie⁽¹⁾. Het nucleaire Forum had namelijk eerder dit jaar onder het mom van een debat proberen aantonen dat ons land niet zonder deze energievorm kan. Uit onze enquête

blijkt dat de Belgen op termijn massaal de kaart van hernieuwbare energie trekken. Bovendien acht meer dan de helft van de ondervraagden een ernstig ongeval in onze kerncentrales mogelijk en ligt 71 % van hen wakker van de gezondheidsbedreiging die kernafval vormt voor de toekomstige generaties. De Belg is met andere woorden niet ongevoelig voor de risico's van kernenergie.

Gevolgen in kaart

Het klopt dat nucleaire technologie bepaalde gevaren inhoudt. Dat hebben de rampen van Tsjernobyl in Rusland en Three Mile Island in de VS in het verleden aangetoond, net als recente incidenten in de kerncentrale van Krümmel bij Hamburg. Ook in de centrales van Doel of Tihange kan zich een zwaar kernongeval voordoen. Door de kerncentrales langer open te houden, neemt het risico nog toe. Om over sabotage of een terroristische aanslag nog maar te zwijgen.

Wat zou dan de impact zijn van een ernstig kernongeval in België? Om dat na te gaan vroeg Greenpeace aan de Weense universiteit om op basis van reële meteorologische gegevens 270 kaarten op te stellen die de verspreiding van een radioactieve wolk na een groot kernongeval in de centrales van Doel en Tihange illustreren. Daarop is te zien dat de radioactiviteit zich tot buiten de grenzen van België kan verspreiden. Afhankelijk van de windrichting kunnen gebieden in Europa met een oppervlakte als België onbewoonbaar worden verklaard. Bij die verspreiding komen vooral delen van Nederland en Duitsland in het vizier.

In België zelf vormt de kernreactor van Tihange het grootste risico voor Luik en Namen, terwijl na een zwaar ongeval in Doel Antwerpen het grootste risico loopt. Maar in sommige weersomstandigheden zouden ook andere grote steden voor

Actievoerders van Greenpeace lieten nabij de centrales van Doel en Tihange 4.000 ballonnen in de lucht die de verspreiding voorstelden van een radioactieve wolk, in geval van een zwaar kernongeval.

tientallen jaren geëvacueerd moeten worden. Dit zijn vaststellingen waarmee de nucleaire industrie zelf niet naar buiten treedt. Daarom trokken vrijwilligers van Greenpeace in juni op pad om 80.000 brieven te posten bij de bewoners uit de omgeving van Antwerpen en Luik. De brief informeert op satirische wijze over de gevolgen van een mogelijk kernongeval en verontschuldigt in naam van "Elietrabel" voor het onverzekerde risico van kern-energie.

Onverzekerd risico

Het lijkt logisch dat de uitbaters van kerncentrales, voor België is dat Electrabel, zich moeten verzekeren tegen een zwaar kernongeval. Maar dit is niet het geval. Het dochterbedrijf van het Franse GDF/Suez is slechts verzekerd voor een wettelijk plafond van 300 miljoen euro, een duizendste van de schade die een kernongeval kan veroorzaken. De rest van de kosten zijn voor rekening van de Belgische staat, en dus van de bevolking. Ter vergelijking: in Duitsland hebben de elektriciteitsproducenten 2,5 miljard euro in een pool gestopt, voor als het misloopt.

Waarom is Electrabel zeer beperkt verantwoordelijk in geval van een kernongeval, terwijl een uitbater van een windmolenpark bijvoorbeeld financieel aansprakelijk is voor het geheel van de schade die hij kan ver-

oorzaken? Twee maten, twee gewichten. Kernenergie zou financieel niet concurrentieel meer zijn wanneer de kosten voor een verzekering mee zouden verrekend worden in de elektriciteitsprijs. Deze verstoring van de concurrentie is onaanvaardbaar voor de producenten van hernieuwbare energie.

Risicotaks

De beste manier om ons te behoeden voor de risico's van deze energievorm blijft de geplande kernuitstap. Daarvoor zijn massale investeringen in energie-efficiëntie en hernieuwbare energie nodig. Het is de verantwoordelijkheid van de beleidsvoerders om voorwaarden te scheppen die de kernuitstap mogelijk maken zoals wettelijk voorzien (tegen 2015 en 2025). De privileges van Electrabel afschaffen is een manier om fondsen bijeen te krijgen die het voor ons land mogelijk maken om de energiebevoorrading te garanderen, zonder de risico's van kernenergie.

Greenpeace heeft samen met een aantal juristen een wetsvoorstel opgesteld voor een 'risicotaks', geld dat naar het bestaande Kyotofonds kan gaan voor investeringen in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie maatregelen in België. Helaas ontbreekt het voorlopig aan politieke wil. Zo stelde premier Van Rompuy recent voor om de kerncentrales langer open te houden dan gepland "om het gat in de begroting dicht

te rijden". Dat is totaal onaanvaardbaar. De zogenaamde 'windfall profits' van Electrabel (onder andere winsten die het energiebedrijf maakt op de kap van de consument door zijn centrales vervroegd af te schrijven) stammen uit het verleden en het heden, en die moet de staat sowieso recuperen. Dat mag niet niet gekoppeld worden aan het langer openhouden van de centrales in de toekomst. Bovendien mag het teruggevoerde geld niet verdwijnen in de put van de begroting: het moet specifiek gaan naar de ontwikkeling van alternatieve en duurzame energiebronnen. Dit najaar belooft cruciaal te worden. Niet alleen de premier, ook een aantal andere partijen willen de kernuitstap herzien. Greenpeace blijft alle zeilen bijzetten in dit dossier.

– Jelle De Mey

⁽¹⁾ om de volledige resultaten van de peiling te bekijken: www.greenpeace.org/belgium/nl/press/reports/survey

■ Wat kunt u doen?

Op de website www.no-nukes-no-sorry.be kunt u naargelang uw woonplaats zelf nagaan welk risico u loopt in geval van een zwaar nucleair ongeval.

Bent u nog niet overgeschakeld op groene stroom? Het kan in een handomdraai. Surf naar www.greenpeace.be, kies rechts 'Wat kunt u doen als consument', en dan 'Groene stroom'

Een parapente cirkelde rond de kerncentrale van Tihange.

En wat gaan ze zeggen als het misloopt? Sorry?

“Ik zag al het groen rond mij verdwijnen”

Al 25 jaar kan Greenpeace rekenen op de onvoorwaardelijke steun van Belgen, waarmee de organisatie haar financiële onafhankelijkheid kan garanderen. Door uitsluitend giften van particulieren te aanvaarden kan de organisatie ongebonden de politiek of de industrie ter verantwoording roepen. Bernard Queeckers is een sympathisant van het eerste uur, en nog steeds een fervente aanhanger, zoals uit het gesprek blijkt.

Op het vlak van ecologie is Queeckers een echte pionier. Als één van de eersten veranderde hij zijn stadstuin in een “ongerepte” tuin en waagde hij

zich met de fiets in de straten van Brussel, tegen alles en iedereen in. Sindsdien neemt hij steevast de fiets om zich te verplaatsen. Hij is ook een crack als het op composteerren aankomt, en verdedigt vurig de stedelijke moestuinen, wanneer hij niet zijn batterijen aan het opladen is in de Zuid-Franse natuurpracht van de Cévenne ardéchoise.

Respect voor het milieu zit hem in het bloed. Het was dan ook vanzelfsprekend dat hij 25 jaar geleden Greenpeace begon te steunen, wanneer de organisatie een kantoor in België opende. *“Ik was reeds lid van andere verenigingen zoals RNOB (natuureservaten, vooral in Brussel en Wallonië). De komst van Greenpeace in België, daar heb ik geen specifieke herinneringen aan. Wat ik me wel goed herinner is die periode. Ik zag toen alles om me heen verdwijnen. Alle landschappen waar ik van hield werden opgeslokt door beton.”*

Bernard Queeckers, een beeldende kunstenaar van opleiding, had niet het wereldbeeld van de jongeren van zijn leeftijd. *“Rond mijn achttiende gedroeg ik me niet*

zoals de anderen, die slechts oog hadden voor hun toekomstige auto. Ik las boeken over ecologie, waarbij “Walden” van de Amerikaanse auteur Thoreau een onuitwisbare indruk heeft nagelaten. De natuur heeft me altijd aangesproken, nog steeds.”

Met zijn hand op het kostbare werk van Thoreau, een natuurfilosoof en essayist over burgerlijke ongehoorzaamheid, gaat Bernard Queeckers verder: *“Greenpeace? In die periode hoorde ik dat zij diegenen waren die deden wat er gedaan moest worden, dat zij het hardst streden. Daarom heb ik niet gearzeld.”*

Vandaag blijft de leerkracht plastische kunsten verschillende verenigingen steunen. Hij

© GREENPEACE / LORETTE DORREDOOM

noemt onder andere Friends of the Earth, Nature et Progrès, WNF... "Wat me opvalt", vertrouwt hij ons toe, "is dat deze organisaties complementair zijn. Bij Greenpeace apprecieer ik het feit dat het milieu in brede zin genomen wordt, en niet per se gereduceerd wordt tot een 'postkaart' met in elke publicatie een overzicht van de bedreigde diersoorten. Dossiers zoals energie zijn belangrijk. Sinds kort hang ik een Greenpeace affiche van Electrabel aan mijn venster elke keer deze zogenaamde groene leverancier een misleidende publiciteitscampagne voert."

Pessimist en optimist

Militant in hart en nieren overtuigt hij zijn omgeving ervan op groene stroom over te schakelen. Zijn supermarkt heeft op zijn vraag een fietsparking aangelegd. Nooit verliest hij zijn kalmte en zijn lach. "Ik dring aan", zegt hij. Het feit dat de ecologische beweging meerdere decennia nodig had om haar standpunten aan de man te brengen, verbaast hem niet erg. "De zaken gaan traag vooruit, hoewel alles al gezegd is in bepaalde geschriften uit de 18de eeuw! In feite ben

ik pessimistisch over de kern van de zaak maar blijf ik optimistisch in het leven."

"Elke dag sta ik met een goed gemoed op omdat ik iets verwezenlijkt heb. Zelfs op artistiek vlak ben ik geëvolueerd, ben ik geleidelijk aan meer gericht op het levende. Ik ben sterk betrokken bij het beheer van een wijktuin die enkele moestuinen omvat, een gezamenlijke composthoop en een fruituin. Er werd zorgvuldig rekening gehouden met het esthetische karakter van het geheel."

Dit engagement op alle niveaus maken van Bernard Queeckers geen scepticus maar eerder een kritische geest. "Het klopt dat ecologie vandaag een ander statuut heeft. Iedereen praat erover maar meestal gaat het om pure greenwashing (bedrijven of organisaties die zich groener voordoen dan ze in werkelijkheid zijn). Bij politici merken we weinig concreet van hun groene wil. En de mensen? Ik ontmoet er veel die de natuur fantastisch vinden en toch allereerste mogelijke uitvluchten zoeken om met een terreinwagen te rijden."

Zijn de sympathisanten van Greenpeace mopperpotten dan? Helemaal niet! "Ik heb vertrouwen in bepaalde politici. En daarnaast valt er soms ook goed nieuws te vernemen. Als ik lees dat Monsanto minder winst heeft geboekt, wel, dan wrijf ik me in de handen. Als ik verneem dat landbouwers afstappen van ggo-soja, omdat ze met onkruid zitten dat resistent is voor de verdelger Roundup, en teruggrijpen naar de traditionele sojateelt, dan besluit ik daaruit dat het geen zin heeft tovenaarsleerling te spelen."

Is het overigens niet een beetje vermoeiend op Greenpeace 25 jaar te volgen? "Ik heb het gevoel dat Greenpeace zijn missie volgt en dat zijn imago veranderd is. Vandaag is het actieterrein veel breder, het gaat niet alleen meer over het redden van de walvissen."

Er ligt nog veel werk op de plank voor Greenpeace, daar zijn we het mee eens. Maar eerst gaan we ons wagen in het groene labyrint van zijn natuurlijke tuin...

– Elysabeth Loos

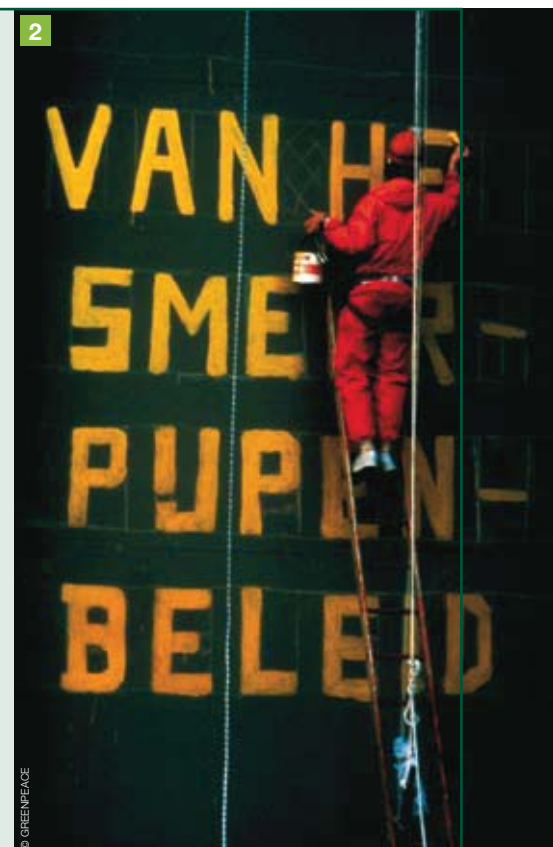
Greenpeace blaast 25 kaarsjes uit in België

In 1984 opende het Greenpeacekantoor in België, meer bepaald in Brussel. Slechts één persoon werkte daar. Ze was tegelijk directeur en project manager, persverantwoordelijke en verantwoordelijk voor fondsenwerving... De enige bekendheid die Greenpeace toen genoot in België kwam van acties op internationaal niveau tegen kernproeven en voor de zeehonden. De eerste actie die in 1984 op Belgische bodem gehouden werd, richtte zich tegen de zure regen. Dankzij versterking van Greenpeace International werd er veel ruchtbaarheid aan gegeven en verwierf Greenpeace België wat naambekendheid. In datzelfde jaar breidde Greenpeace uit en nam het 10 mensen in dienst, die zich met verscheidene taken bezighielden: campagne voeren tegen zure regen en kernafval, de eerste sympathisanten zoeken die bereid waren Greenpeace te steunen met een gift (dat waren er 430 in 1984), enzovoort.

In de loop van zijn 25 jarig bestaan heeft Greenpeace in België grote veranderingen ondergaan: vandaag werken er zo'n 40 personen, kan het rekenen op de onvoorwaardelijke steun van 100.000 sympathisanten, houdt de organisatie zich bezig met verscheidene thema's als de klimaatverandering, kernenergie, giftige stoffen, bossen... Ondanks die evolutie is Greenpeace trouw gebleven aan zijn basisprincipes: steeds vreedzame acties en volledige onafhankelijkheid.

1 In de haven van Antwerpen voert Greenpeace actie tegen de titaniumdioxide-industrie die chemisch afval dumpst (1985).

2 Actievoerders van Greenpeace schilderen "Van het smeerpipenbeleid" op Tessenderlo Chemie. Ze protesteerden in 1986 tegen het lozen van zeer giftig afvalwater.

Achter de schermen van Kopenhagen

Als verantwoordelijke voor de bossencampagne bij Greenpeace België volgt An Lambrechts in het zog van de Belgische delegatie de voorbereidende vergaderingen in de aanloop naar Kopenhagen. In de Deense hoofdstad vindt in december 2009 de klimaatop van de Verenigde Naties plaats ⁽¹⁾. Haar doel is zorgen dat de wouden een bevoorrechte plaats krijgen binnen de maatregelen om het klimaat te redden, want ontbossing is vandaag verantwoordelijk voor een vijfde van de uitstoot van broeikasgassen.

De onderhandelaars in Kopenhagen startten niet met een wit blad. Er zijn voorbereidende zittingen?

Kopenhagen is natuurlijk de grote mijlpaal in de onderhandelingen voor een opvolger van Kyoto, maar zonder voorbereiding is zo'n bijeenkomst op voorhand gedoemd te mislukken. Daarom zijn er ook tussentijdse

onderhandelingsessies ingelast: eerst in Bonn, en dit najaar nog in Bangkok en Barcelona. We ijveren er onder andere voor een fonds dat de bescherming van de oerbossen moet garanderen. Bossen spelen immers een grote rol bij het klimaatevenwicht in de wereld.

Wat mogen we ons voorstellen bij die voorbereidende vergaderingen?

Daar zitten maar liefst zo'n 3.000 mensen samen. Natuurlijk zijn er de officiële delegaties van nagenoeg alle landen die deelnemen aan de conferentie op het eind van het jaar in Kopenhagen. Daarnaast heb je ook een heleboel organisaties zoals Greenpeace die als waarnemer toegelaten worden, net als wetenschappers en vertegenwoordigers van inheemse volkeren, vakbonden en industrie.

Welke rol speelt Greenpeace?

Onze belangrijkste taak is ervoor zorgen dat de onderhandelaars progressieve standpunten innemen. We werken ook hard aan tekstsuggesties die we verspreiden onder de delegaties in de hoop dat ze deze verdedigen. Het communicatieteam verzorgt de contacten met journalisten, regelt interviews, schrijft persberichten, enzovoort. In Bonn hebben jonge sympathisanten aan de

Meer dan 100 jongeren begaven zich naar Bonn, waar in juni een voorbereidende vergadering van de klimaatop in Kopenhagen werd gehouden.

ingang van het conferentiegebouw een brief overhandigd aan alle delegatieleden waarin het belang van een goed klimaatakkoord uitgelegd stond.

Heb je de indruk dat de zaken vooruitgaan?

We hebben met een studie in de hand fel gehamerd op het feit dat bossen meer dan alleen koolstofopslagplaatsen zijn: ook de bescherming van de biodiversiteit moet in rekening gebracht worden. Die twee zijn onlosmakend verbonden. Anders zou je kunnen stellen dat bomen kappen geen probleem is, zolang we nieuw bos aanplanten. Maar de meest koolstofrijke bossen herbergen vaak ook de grootste biodiversiteit, en regenwouden zijn van levensbelang voor alle soorten die erin leven. Dit lobbywerk heeft vruchten afgeworpen. De bescherming van de biodiversiteit is opgenomen in de teksten die voorliggen op de onderhandelingstafel. Maar voor alle duidelijkheid: de grote uitdaging bestaat erin biodiversiteit onder de aandacht te houden. In een volgende fase worden de lange onderhandelingsstukken teruggebracht tot een goede basis voor de onderhandelingen in Kopenhagen.

Hoe verhouden de deelnemende landen zich tot elkaar?

Voor wat de onderhandelingen over het bossenaspect van het nieuwe akkoord betreft, nemen een aantal landen echt het voortouw. Naast Brazilië en een aantal kleinere Latijns-Amerikaanse landen tracht vooral ook Noorwegen een progressief standpunt door te drukken. De positie van de Europese Unie is lang niet de slechtste, maar het gaat natuurlijk wel om 27 landen die het ook onderling eens moeten raken. Een klein groepje lidstaten, waaronder België, neemt een vooruitstrevend standpunt in, maar landen als Frankrijk, Portugal, Zweden en Finland steken vaak stokken in de wielen. Andere 'lastige klanten' zijn Papoea-Nieuw-Guinea en India. Wat de Afrikaanse landen betreft, valt het vooral op dat ze zeer weinig aan bod komen in de onderhandelingen, terwijl er voor hen toch veel op het spel staat.

Houdt dit lobbywerk op wanneer de top in Kopenhagen afloopt in december?

Zeker niet. Er is altijd een risico dat Kopenhagen geen of slechts een gedeeltelijk akkoord oplevert. In dat geval moet er in 2010 verder onderhandeld worden. Als er wel een akkoord uit de bus komt, moet dat op een juiste manier geïmplementeerd worden. Dat is ook niet vanzelfsprekend.

– Interview door Caroline Veter

⁽¹⁾ zie dossier op het eind van dit magazine.

Uw mening telt

We kregen veel reacties op onze vraag naar uw standpunt over kernenergie (1). Hieronder vindt u een greep uit deze lezersbrieven. U kunt nog steeds een bijdrage leveren aan onze rubriek 'Uw mening telt'. Misschien wordt uw reactie gepubliceerd in het volgende magazine op www.greenpeace.be.

Ik ben radicaal tegen kernenergie. Met mijn wetenschappelijke opleiding vind ik het onbegrijpelijk, en ongelooflijk dom, een energievorm te gebruiken zonder dat er voorafgaande studies werden gedaan naar het beheer van kernafval. Dit afval kan honderden jaren radioactief blijven. Ik kan me niet inbeelden dat kernafval ingekapseld in blokken beton in zee kieperen een veilige oplossing is. De argumenten dat "het licht uitgaat als de kerncentrales dichtgaan" of dat "groene stroom slechts in een klein percentage van onze elektriciteit kan voorzien" zijn populistisch en onlogisch [...] Als je het mij vraagt, is het tijd voor moedige keuzes.

Paul D.

We weten van verscheidene media dat er momenteel geen echt alternatief is voor kernenergie, zonder afbreuk te willen doen aan de ideeën en acties van Greenpeace. Elke andere energiebron van welke aard dan ook zou slechts in een tiende van onze behoeftes kunnen voorzien. Bovendien zou het te lang duren vooraleer een alternatief in werking kan treden, om van de financiering nog maar te zwijgen. De kernuitstap is dus voorbarig en misschien zelfs suïcidaal.

P&G M.

Ik ben al ongeveer 36 jaar zeer fel gekant tegen kernenergie. Omdat ik zeer veel over het onderwerp lees en gelezen heb, ken ik er het fijne van. Maar er wordt onvoldoende gehamerd op de noodzaak om energie te besparen. De verspillingen zijn ontelbaar: de verlichting en verwarming van bedrijven, winkels, kantoren en administraties, om van gezinnen in hun woning nog maar te zwijgen. Er zijn even-

eens energieverspillingen op het vlak van individuele mobiliteit. Er is nog heel wat sensibilisering nodig.

Jacques N.

Ik ben tegen kernenergie, een energiebron die valselijk wordt voorgesteld als goedkoop, CO₂-neutraal en veilig! Bovendien is het een allesbehalve democratische energiebron, die te veel macht en geld concentreert bij één of twee belangengroepen.

David M.

Vandaag is kernenergie goed voor ongeveer 5 % van de primaire energie die de mens verbruikt. Er moeten 8.000 reactoren gebouwd worden tegenover 400 vandaag (dat is gebaseerd op de huidige behoefte, hoewel de behoefte blijft toenemen) opdat kernenergie de olie en houtskool op aarde vervangt. Dat is ondoenbaar in twintig of dertig jaar [...].

Guerrino B.

Ik ben tegen kernenergie om volgende redenen:

De ontginning van uranium veroorzaakt veel vervuiling, met verspreiding van kankerverwekkend stof in de omgeving; dikwijls zijn inheemse volkeren hiervan het slachtoffer.

Het afval blijft eeuwenlang radioactief en er is geen veilige opslagmethode die geen permanent toezicht en bewaking vereist. Met het huidige niveau van productie zal uranium zijn piek bereiken binnen 60 jaar. Daarna daalt de productie en stijgt de prijs. Als we de elektriciteitsproductie met kernenergie verhogen, zal deze piek

sneller bereikt worden.

Er is veel geld nodig om een centrale te bouwen. Daardoor zal de elektriciteitsproductie gecentraliseerd blijven en in handen van enkele machtige industriële groepen. Dit is nadelig voor de groene elektriciteitsproductie, die per definitie kleinschalig en verspreid is.

Een kerncentrale moet zoveel mogelijk op vol vermogen werken, dag en nacht, om rendabel te zijn. Daarom is onder andere nachttarief ingevoerd. Als we meer kernenergie gaan inzetten, zullen er ook meer verbruikers 's nachts gezocht moeten worden. Energiebesparing komt dan op de tweede plaats.

Luc V.

Voorlopig ben ik voor kernenergie.

Want het is één van de oplossingen in de strijd tegen de uitstoot van broeikasgasen. Ik denk ook dat het risico van kernenergie (voor burgerdoeleinden), relatief geconcentreerd en onder controle, kleiner is dan het chemische risico, dat verspreid ligt en bijna volledig buiten de controle valt. Het nucleaire pad mag niet verlaten worden zodat de hypothetische energievorm van kernfusie alle kansen krijgt.

Pierre L.

Uw mening telt

Greenpeace België bestaat 25 jaar. Welke van onze acties is u het meest bijgebleven?

Stuur ons zo snel mogelijk uw antwoord per e-mail:

opinion@be.greenpeace.org

Expo over walvissen en dolfijnen vanaf 14 oktober 2009

-€1

walvissen & dolfijnen

In ruil voor deze bon krijg ik €1 reductie op de toegangsprijs van de tijdelijke tentoonstelling Walvissen & dolfijnen.

De korting geldt enkel voor de inkom van volwassenen. Per bon kunnen tot 4 volwassenen van de korting genieten.

Geldig van 14 oktober 2009 tot 29 augustus 2010.

Tarieven, openingstijden en bereikbaarheid op <http://www.natuurwetenschappen.be>

MUSEUM
www.natuurwetenschappen.be

GREENPEACE

Het Museum voor Natuurwetenschappen organiseert van 14 oktober tot 29 augustus 2010 een tentoonstelling over de cetaceën **“Walvissen & dolfijnen”**. Zo kan u ook onderduiken in de wondere wereld van deze zoogdieren die zich het best hebben aangepast aan het leven onder water. Spijtig genoeg staan ze ook symbool voor alle bedreigde diersoorten.

Al jaren voert Greenpeace actie tegen de walvisvangst, op de Zuidpool maar ook elders. Deze tentoonstelling ligt ons bijzonder na aan het hart, daarom willen we ze graag promoten. Als sympathisant krijgt u €1 korting op de toegangsprijs.

Wat moet u doen? Eenvoudig: knip de bon op deze pagina uit en geef hem af aan de kassa, waar de korting onmiddellijk wordt verrekend.

WAAR :

Museum voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29
1000 Brussel (nabij de Europese wijk)

WANNEER :

Van 14 oktober 2009 tot 29 augustus 2010

Voor meer informatie, surf naar de site van het museum
<http://www.natuurwetenschappen.be>

■ Greenpeace steunen via een legaat of schenking

Waarom zou ik een testament opstellen? Hoe stel ik een testament op? Hoeveel bedragen de successie- of schenkingsrechten? Hoe kan ik Greenpeace steunen door middel van een legaat of schenking?

Heel wat mensen stellen zich deze vragen wanneer ze een testament willen opstellen of een schenking willen doen. In onze brochure Testamenten en schenkingen vindt u de antwoorden. Het eerste deel van de brochure handelt over testamenten en schenkingen in het algemeen. We vestigen bijvoorbeeld uw aandacht op het bestaan van het duolegaat, een interessante formule die u een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren. In het tweede deel van de brochure gaan we dieper in op onze werking en onze milieubeschermingscampagnes.

Kortom, een brochure die zeker de moeite loont om eens door te nemen. U kunt ze vrijblijvend aanvragen. Stuur ons de antwoordstrook ingevuld terug of contacteer Frederic Diependaele via mail op frederic.diependaele@greenpeace.org of telefonisch op 02/274.19.33.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil graag de brochure Testamenten en schenkingen ontvangen.

Naam:

Voornaam:

Straat:

Nr:

Bus:

Postcode:

Gemeente:

Telefoon:

Geboortedatum:

Stuur dit formulier naar : Greenpeace, t.a.v. Frederic Diependaele, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel.

GREENPEACE dossier

Herfst 2009 • September - oktober - november

Duw de aarde in de goede richting

In december heeft in Kopenhagen de volgende klimaatop van de Verenigde Naties plaats. De internationale gemeenschap moet er een akkoord uitwerken als vervolg op het Kyoto-protocol. Greenpeace vindt dat de politieke leiders zich dringend achter een wereldwijd plan moeten scharen en hun verantwoordelijkheid voor de aarde moeten opnemen. Op basis van de meest recente wetenschappelijke gegevens die aantonen dat er dringend iets moet gebeuren, heeft Greenpeace duidelijke en concrete eisen opgesteld. De uitkomst van de conferentie zal beslissend zijn voor de klimaattoekomst van de mensheid en onze planeet. Eén zaak staat al vast: een sterk en ambitieus akkoord om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen is de enige manier om de temperatuurstijging onder de 2°C te houden en een diepgaande klimaatversterking af te wenden.

De hele wereld beslist over de toekomst van onze planeet

2009 is een cruciaal jaar in de strijd tegen de klimaatverandering. De apotheose wordt de conferentie van Kopenhagen. Daar moeten maatregelen worden genomen voor het post-Kyototijdperk: de periode van 2013 tot 2017. Elk land draagt een deel van de verantwoordelijkheid. De broeikasgassen stoppen immers niet aan de grenzen van de staten die deze gassen uitstoten en de verwachte impact zal alle regio's op aarde treffen. De tijd dringt voor het klimaat.

De wereld moet nu ingrijpen. De mondiale uitstoot van broeikasgassen moet ten laatste in 2015 een piek bereiken om daarna snel en drastisch te dalen. Als dat niet gebeurt, dreigt er een ernstige en onomkeerbare klimaatverandering, waartegen het aanpassingsvermogen van de mens en van de fauna en flora niet opgewassen zal zijn. Uit de resultaten van het meest recente wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het klimaat veel sneller reageert dan voorzien. Onze kennis van de klimaatverandering wordt achterhaald door de gebeurtenissen en de kans om onherstelbare schade te vermijden wordt voortdurend kleiner.

Europa, VS of China: wie moet iets doen?

De klimaatverandering zal in de eerste plaats de meest kwetsbaren treffen, ook al hebben zij daar het minste toe bijgedragen. Met andere woorden: door de klimaatverandering zullen de armoede en de ongelijkheid nog toenemen. Het debat gaat dus niet alleen over het klimaatbeleid, maar ook over ethiek en rechtvaardigheid in de wereld. Daarom moeten de onderhandelingen in Kopenhagen over de verdeling van de verplichtingen tot uitstootreductie rekening houden met de historische verantwoordelijkheid en de economische capaciteiten van de verschillende landen.

Dus ook al stoot China sinds kort meer broeikasgassen uit dan de Verenigde Staten, toch is het evident dat de geïndustrialiseerde landen hun verantwoordelijkheid op het vlak van klimaatbescherming opnemen. Zij moeten dus, met de VS op kop, de eerste verbintenissen aangaan om hun emissie met 40% te verminderen en de ontwikkelingslanden financieel bij te staan in de strijd tegen de klimaatverandering. Maar het is uiteraard ook van essentieel belang dat China, maar ook

India, Brazilië, Mexico en Zuid-Afrika zich verbinden tot een bepaalde verplichte uitstootreductie, afhankelijk van hun eigen historische verantwoordelijkheid en hun financiële capaciteiten.

'No money, no deal!'

Ook de ontwikkelingslanden moeten een bijdrage leveren aan de bescherming van het klimaat, want anders zal het nooit mogelijk zijn om de vereiste doelstellingen te halen. De geïndustrialiseerde landen moeten de landen van het Zuiden daartoe de nodige, betrouwbare financiële middelen ter beschikking stellen, bovenop de publieke ontwikkelingshulp. Met die middelen moeten de ontwikkelingslanden

zich niet alleen kunnen aanpassen aan de gevolgen van de klimaatverandering, maar ook kunnen strijden tegen de ontbossing en de omschakeling garanderen naar een milieuvriendelijke energieproductie.

Naar een 'Green New Deal'

De bescherming van het klimaat biedt een perfecte gelegenheid om maatregelen uit te dokteren die zowel een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen als de creatie van 'groene' arbeidsplaatsen mogelijk maken. Met andere woorden: de bescherming van het klimaat zou perfect kunnen dienen als springplank om uit de huidige wereldwijde economische crisis te raken.

Om diepgaande klimaatverandering zo veel mogelijk te beperken, is er wereldwijd een omschakeling nodig naar hernieuwbare energie.

Doelstellingen op maat van de klimaatuitdaging

Greenpeace meent dat er in Kopenhagen veel op het spel staat. Er moet heel wat gebeuren om de impact van de klimaatverandering nog te kunnen indijken. Een gesprek met Thomas Henningsen, internationaal coördinator van het 'C7-project' van Greenpeace.

Kunt u ons eerst eens de betekenis van de naam 'C7' verklaren?

De zeven c's zijn afkomstig van de Engelse of Franse benaming van

'Comité voor een confronterende, aangehouden campagne in verband met klimaatverandering voor Kopenhagen'. Dat comité is een specifieke werkgroep ter voorbereiding van de conferentie van december.

Welke zijn voor Greenpeace de belangrijkste doelstellingen in Kopenhagen?

Allereerst moeten er voor alle geïndustrialiseerde landen dwingende doelstellingen komen om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met ten minste 40 % te verminderen in vergelijking met 1990.

Minstens drie vierde van die reductie moet in die landen zelf gebeuren.

Ten tweede moeten de geïndustrialiseerde landen financiële steun bieden aan de ontwikkelingslanden. Die steun moet tegen 2020 ten minste 110 miljard euro per jaar bedragen en moet dienen voor de pro-

ductie van milieuvriendelijke energie, de ontwikkeling van activiteiten om de emissie van broeikasgassen te verminderen, mogelijkheden tot aanpassing aan de klimaatverandering en voor de strijd tegen de ontbossing.

Zo is het van essentieel belang om ook tegen 2020 een internationaal fonds op te richten voor de strijd tegen ontbossing en aantasting van het woud. Daarbij moet de voorrang gaan naar gebieden met een uitzonderlijk rijke biodiversiteit en naar gebieden die veel middelen bieden voor het overleven van de inheemse bevolking en de gemeenschappen van woudbewoners.

Wat kan dit betekenen voor de ontwikkelingslanden?

Concreet gesproken moeten de ontwikkelingslanden met de hulp van de geïndustrialiseerde landen de nodige maatregelen nemen om enerzijds de stijging van hun emissie tegen 2020 met 15 à 30 % te verminderen en om zich anderzijds aan te passen aan de nu al rampzalige gevolgen van de klimaatverandering. Dit lijken misschien heel technische doelstellingen, maar voor ons komt het er vooral op aan dat het akkoord van Kopenhagen de motor kan zijn voor een werkelijke ommekeer,

gebaseerd op concrete en dwingende cijfers en verbintenissen.

En welke strategieën en activiteiten voorzien jullie om dat te bereiken?

Tot aan de conferentie van Kopenhagen heeft Greenpeace een hele reeks acties en activiteiten gepland. In juni verspreidden wij al onze 'speciale editie' van de International Herald Tribune, waarin we probeerden de Europese staats- en regeringsleiders die in Brussel vergaderden de weg te wijzen naar een ambitieus akkoord in Kopenhagen; een van onze boten trok in juli en augustus op wetenschappelijke expeditie naar de Noordelijke IJszee; het project 'Voices for a change' gaf een stem aan mensen die de dreiging van de klimaatverandering al aan den lijve ondervinden en we gaan de strijd tegen de ontbossing van het Amazonewoud verder opvoeren. Daarnaast zijn er allerlei acties waarbij ook het publiek zich kan inzetten. Wij doen dat allemaal om de mensen sterker bewust te maken en om de druk op de politieke leiders op te voeren. En natuurlijk zal Greenpeace in december ook aanwezig zijn in Kopenhagen, om de politici nog wat verder te beïnvloeden. De hele internationale gemeenschap moet zich inzetten voor de bescherming van het klimaat.

Op de Noordpool verzamelt Greenpeace bewijzen voor het smelten van de gletsjers. In China voert het symbolisch actie voor de 1,3 miljard Aziaten die met waterschaarste kampen.

Europa moet met geld over de brug komen voor de strijd tegen de klimaatverandering

De geïndustrialiseerde landen, en dus ook de Europese Unie, zijn historisch gezien verantwoordelijk zijn voor de uitstoot van broeikasgassen in het verleden. Bovendien blijft hun emissie nog altijd heel groot. Daarom moeten zij als eerste hun uitstoot massaal terugdringen, te meer omdat zij over de financiële en technologische middelen beschikken. Zij moeten ook als eerste de landen van het Zuiden helpen om hun uitstoot te beperken en zich aan te passen aan de toekomstige gevolgen.

Om in Kopenhagen tot een bevredigend akkoord te komen, moet de Europese Unie verder koploper blijven in de bescherming van het klimaat en een sterk signaal geven aan de rest van de wereld. Allereerst moet worden erkend dat de ontwikkelingslanden financiering nodig hebben voor we van hen kunnen verwachten dat zij strategieën voor duurzame ontwikkeling uitwerken. Het is dan ook maar gerechtvaardigd dat alle onderdelen van het toekomstige akkoord van Kopenhagen blijk geven van internationale solidariteit.

Tegelijk moet de Europese Unie financiële bijstand verlenen aan de ontwikkelingslanden op het vlak van hernieuwbare energie en aanpassing aan de onvermijdelijke gevolgen van de klimaatverandering. Zij moet dat vooral doen door de internationale eis te steunen voor voorzieningen als irrigatiesystemen, fotonvoltaïsche cellen, biogasinstallaties en constructies voor kustbescherming. Dat zal de groei en de werkgelegenheid aanzwengelen, zowel in de ontwikkelingslanden als in de geïndustrialiseerde landen.

Maar daarvoor is het van cruciaal belang dat de Europese Unie zich tijdens de conferentie van Kopenhagen verbindt tot precieze en concrete cijfers. In totaal zou het akkoord van Kopenhagen in 2020 elk jaar ten minste 110 miljard euro aan financiële middelen voor de ontwikkelingslanden moeten bijeenbrengen. Vanuit haar verantwoordelijkheid en haar financieringscapaciteit betekent dit voor de Europese Unie een bijdrage van ongeveer 35 miljard euro per jaar. België zou elk jaar ongeveer 1,1 miljard euro moeten bijdragen en Luxemburg 80 miljoen euro.

Het werk van Greenpeace in België en Luxemburg

Historisch gezien is de Europese Unie altijd een drijvende kracht geweest bij de internationale onderhandelingen over het klimaat. Momenteel lijkt de EU meer verdeeld... Europa moet zijn leiderspositie weer innemen en daarom dringt Greenpeace er bij de Belgische en Luxemburgse regering op aan om binnen Europa te pleiten voor een ambitieus akkoord in Kopenhagen.

De twee landen hebben zich vaak onderscheiden door heel duidelijke en vrij progressieve standpunten op het vlak van klimaatbescherming. Zij moeten hun stempel blijven drukken op de Europese besluitvorming. Concreet betekent dit dat België en Luxemburg hun volle gewicht in de schaal moeten leggen bij de volgende bijeenkomsten van de Europese Raad, opdat de EU een standpunt zou innemen dat voldoet aan de eisen van Greenpeace.

In alle landen waar Greenpeace aanwezig is, komen onze campagneleiders, actievoerders en vrijwilligers in actie: zij wijzen de bevolking op industrie- en energieschandalen, voeren media-acties en lobbyen intensief, op alle beslissingsniveaus, om van de bescherming van het klimaat eindelijk een politieke prioriteit te maken!

In België, Luxemburg en elders in Europa vragen actievoerders de Europese autoriteiten en de publieke opinie om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Het klimaat beschermen door de uitstoot van ontbossing te beperken

Bossen, en vooral de laatste uitgestrekte regenwouden, hebben een groot vermogen tot het opslorpen en vasthouden van CO₂ – het gas dat voor een groot deel verantwoordelijk is voor de opwarming van de aarde. Momenteel is ontbossing goed voor 20 % van de totale emissie van broeikasgassen. Dat is evenveel als de uitstoot van de Verenigde Staten of van de volledige transportsector op aarde. Het is dus uiterst belangrijk om een eind te maken aan de ontbossing.

Elk jaar wordt meer dan dertien miljoen hectare tropisch woud vernietigd – in het Amazonegebied, het Congobekken en Zuidoost-Azië. Dat is het werk van weinig gewetensvolle houtkap- en landbouwbedrijven, deels ook met de medeplichtigheid van de internationale gemeenschap, via instellingen als de Wereldbank. Maar de laatste tropische wouden moeten absoluut gered worden, niet alleen om dit erfgoed met zijn uitzonderlijk rijke biodiversiteit te bewaren, maar ook om de opwarming van de aarde zo veel mogelijk onder de 2°C te houden.

Geld voor het bos

Greenpeace pleit voor financiële mechanismen die de landen met tropisch bos in staat stellen om een nationale strategie uit te werken voor de bescherming van hun bossen. Het REDD-mechanisme

van de Verenigde Naties is precies daarvoor bedoeld. REDD wil de uitstoot door ontbossing en door de aantasting van de bossen verminderen, maar volgens Greenpeace moet het mechanisme worden versterkt en moet het ook rekening houden met de bescherming van de biodiversiteit en met de rechten van inheemse volkeren. Momenteel wordt de inheemse bevolking in Congo of in het Amazonewoud van haar rijkdommen en haar leefomgeving beroofd. Dat is totaal onaanvaardbaar, zeker omdat de autochtone bevolking het bos duizenden jaren lang heeft onderhouden en beschermd.

Greenpeace eist ook dat dit mechanisme kan rekenen op minstens dertig miljard euro per jaar, vanuit overheidsmiddelen in de geïndustrialiseerde landen. Die finan-

ciering zou bovenop hun inspanningen moeten komen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Dat betekent dus dat de geïndustrialiseerde landen niet alleen inspanningen moeten leveren op hun eigen grondgebied, maar dat zij ook de ontwikkelingslanden moeten helpen om hun emissie als gevolg van ontbossing te verminderen. Dat zou een mooi voorbeeld zijn van het principe 'de vervuiler betaalt'...

– Daniela Pichler

■ Wat kunt u doen?

Kom naar de manifestatie van 5 december 2009 in Brussel. Hoe talrijker we zijn om een 'sterk Kopenhagenakkoord' te eisen, hoe meer kans we maken dat onze eisen gehoord worden. Meer informatie vind je binnenkort op www.greenpeace.be.

Ontbossing is goed voor 20 % van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen.

© GREENPEACE

Samen maken we het verschil op 5 december

Hou nu al deze datum vrij in uw agenda. We verwachten dat jullie massaal aanwezig zullen zijn in de straten van Brussel, om een stevig en ambitieus klimaatakkoord te eisen in Kopenhagen.

Meer informatie op www.greenpeace.be

Op 100 dagen van de start van de klimaatonderhandelingen in Kopenhagen waren jullie met meer dan 10.000 om "te dansen voor het klimaat" op het strand van Oostende op 29 augustus. Bedankt!

Steun ons! 001-1380706-84

Greenpeace - Haachtsesteenweg 159 - 1030 Brussel - tel: 02/274.02.00

GREENPEACE

www.greenpeace.be